

« Omnipotens, non mortuum suscitans, non mari et ventis imperans, non dæmones ejiciens; sed justificatio et glorificatio peccatoris, vel maxime ejus facit elucescere potentiam, magis quam miracula. » Unde paulo post de bono latrone subdit: « Et quidem nemo regum aliquando est passus, latronem hominem, aut quempiam alium ejusdem naturæ conservum secum assumens, ita in civitatem introducere: sed Christus hoc fecit, qui mortis et diaboli vicit secum sacratissimam ingrediens patriam latronem introduxit. » Merito igitur S. Paulus justificatione impii, gloriam nominat Dei; ipse namque id ipsum in se expertus fuit, quando Christus illum ex Saulo in Paulum, ex lupo in agnum, ex filio iræ in vas electionis, ex persecutore in Apostolum transmutavit: *Omnis peccaverunt*, inquit Apostolus ad Romanos, et *egent gloria Dei*: « id est, » ut Hugo Cardinalis exponit: « Justificatione, qua Deus appetit gloriosus: ibi reluet ejus benignitas, appetit ejus potentia, imo omnipotentia, quia dicit Augustinus: Majus est de impio facere pium, quam creare cœlum et terram. *Sapient.*, xi: *Misereris omnium, quia omnia potes*; id est, in hoc manifestas potentiam tuam, *quia misereris omnium.* » Hæc boni latronis conversio omnibus aliis opponi poterat omnipotentiæ suæ miraculis; plus enim conversio latronis Christum verum Dei Filium esse ostendit, quam totius mundi commotio. Dionysius Carthusianus inquit: « Quemadmodum medicus corporum, aliquem languidissimum et desperatum infirmum subito curans suam pandit peritiam et magnam consequitur famam: sic Christus hunc salvans latronem, omnibus nobis suam declaravit ad ignorantiam, atque salvandum clementiam, sapientiam atque potentiam. »

DISCURSUS VI.

QUALITER NOMEN PARADISI, BONO LATRONI PROMISSI, INTELLIGENDUM SIT; ET QUID IDEM LATRO PRO EODEM PARADISO OBTINENDO EX SUA QUOQUE PARTE CONTRIBUERIT, DECLARATUR.

IDEA SERMONIS. — 1. Bonus latro multo plus obtinuit, quam petierat. — 2. Christus excessive liberalis est in præmiandis animabus poenitentibus. Latro felicissimus, sero veniens primus omnium accipit mercedem. — 3. Indagatur quid per promissum intelligatur. Per paradisum intelligitur vita beatifica. — 4. Quare Christus non dixerit; Hodie mecum erit in regno meo. — 5. Impletur in assumptione boni latronis figura V. T. de Jehu et Jonadab. — 6. Ad acquirendum regnum cœlorum sufficit cor contritum.

Amen dico tibi: Hodie mecum eris in Paradiso. Luc., xxiii, 34.

1. — Bonus hic latro ad Salvatorem se convertens, aliud nihil petiit, quam ut sui tantum digna-

retur habere memoriam, postquam in regnum suum appulisset. Quod autem a Christo retulit responsus, longo intervallo superexcedit, non solum desiderium, sed et imaginationem orantis; siquidem dici sibi audivit: *Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso.* Circa quæ verba Euthymius ait¹: « Petente latrone sui memoriam in regno Salvatoris assequi, ipse aliud quiddam, quod supra id erat, promisit. » S. Ambrosius Dei in præmiandis nobis promptitudinem exhibere volens, hoc utitur exemplo, dum ait²: « Aufert dilationem, ubi inventit justi confessionem. Sane alibi ait³: *Hodie mecum eris in paradiso.* Potuit dicere: *mecum eris in paradiso*, sed addidit, *hodie*, ne dilatione gratia minueretur. »

2. — Celebre est illud, quod de Alexandro Magno refertur facinus. Cum enim Perillus pro quadam filia sua congruam ab eo postulasset dotem, subito ei quinquaginta talenta numerari jussit. Perillo autem dicente, quod decem abunde sufficerent, magnanimus Rex respondit: « Tibi accipere quidem satis est, at mihi dare nequaquam. » Eodem modo bonus quidem latro ad sua se reflectens demerita, abunde sibi satisfactum iri existimabat, si Christus in regnum suum veniens, ejus recordaretur; et ideo dicebat: *Memento mei, dum veneris in Regnum tuum.* At vero id ipsum satis non erat excessivæ Redemptoris magnificentie, utpote quæ liberalis et profusa est, in animabus poenitentibus condigne præmiandis. Unde S. Cyrillus Hierosolymitanus in hæc verba exclamat⁴: « O ingentem et inenarrabilem gratiam! Nondum Abraham fidelis ingressus et latro ingreditur! Admiratus est etiam ante te Paulus, dicens: *Ubi abundavit peccatum, super abundavit et gratia.* » Idem quoque sanctus Pater alludendo ad parabolam vineæ, in qua primo loco merces data est illis, qui circa vesperam ad laborandum in eam concesserant, ultimo loco relictis iis, qui per totius diei decursum portaverant pondus diei, et aestus, in hæc subdit: « Qui tulerunt æstum, nondum ingressi sunt et qui undecima hora venit, ingressus est, » S. Athanasius similiter in sermone quodam in hæc admirationis verba prorupit⁵: « O miraculum, ingens maledictionis crucifixæ, aperuit paradisum in promissione latroni! O te beatum latronem rapuisti in mundo latrocinando, rapuisti item regnum cœlorum sisusmodi confessione. » B. Laurentius Iustinianus hanc confessionem sequentibus verbis summopere commendat⁶: « O felix latro, quantum tua confessio valuit! Quantum Deo fides tua exituit grata! Sine ferro, sine cruciatibus et absque labore poenitentiae, populorum arripiasti regna, ad undecimam

¹ EUTHYM., c. 81 en *Luc.* — ² S. AMBR., in *Ps. cxviii.* — ³ S. CYRILL. HIEROS., cat. 13. — ⁴ S. ATHANAS., *Con. omn. hæres.* — ⁵ B. LAUR. JUST., *de Triumph. Christi agnon.*

« horam in vineam vocatus es, et mercedem prior accepisti: præcessisti, non meritis, sed beatitudinis fruitione, antiquos Patres, discipulos et Apostolos. » D. Chrysostomus ait¹: « Paradisum quinque vel eo amplius millia annorum fuisse præclaram, Scriptura testatur. » Et tamen hoc tandem post quinquaginta sæcula apertum fuit, non ad præmiandum illum, qui claves cœli habuit, nec propter Joannem Baptistam et Præcursorum, qui eum vicinum esse pronunciavat, nec denique ob suam beatissimam Matrem, licet hæc ab Ecclesia tanquam Janua cœli invocetur; sed ad latronem quemdam præmiandum. Idem Chrysostomus ibidem subdit²: « Uno tempore duo beneficia videmus esse concessa. Unum, in quo paradisum patescit. Alterum, quo latronem in eum introduxit. » Didacus Stella sequenti consideratione omnem a nobis admirationem abesse jubet, inquiens³: « Christus dicit nobis, ne nimium miremur, quandoquidem enim Deus dives cum latrone inope ad crucis mensam sedet, ut pro eo symbolum det. Primo latroni Adam parenti nostro. qui de cibo vetito ad mensam comesturus sedet, quid dixisti? Terra es, et in terram ibis: sed huic alteri, qui in tua arbore etiam comedit, quid inquis? Cœlum es, et in cœlum ibis. »

3. — *In Paradiso.* Hoc loco dubium quoddam subnasci potest, de quoniam paradi Christus locutus fuerit constat enim cœlum empyreum solum in die triumphalis Ascensionis apertum fuisse, et non antea; et tamen is qui de seipso ait⁴: *Ego sum ostium, per me si quis introierit salvabitur.* Per verbum æternæ veritatis bono latroni promittit *Hodie mecum eris in paradiso.* Porro quod non de paradi terrestri locutus fuerit, Simon de Cassia probat, inquiens⁵: « Non autem in hac promisiōne paradi, scilicet locum ad Orientem, a quo exulavit Adam, intelligamus repromissum, quoniam hodie latro post Christum descendit ad lymbum. Præcessit Christus hora nona moriendo latronem, secutus est latro quasi vesperi crurifragio celebrato. Cum ergo utriusque anima, quamvis non eadem hora, Christi scilicet et latronis, ad lymbum descenderit, a quo Christi anima non egressa, quoque plene a mortuis resurrexerit, protinus credendum est, quod in illo Paradi terrestri, die illa neutrius anima fuerit. » S. Augustinus de sinu Abrahæ, qui animarum, ad gloriam destinatum depositum erat, disserens, ait⁶: « Quanto magis ergo post hanc vitam, etiam sinus ille Abrahæ paradi dicitur potest, ubi jam nulla tentatio, ubi tanta requies, post omnes dolores vitae? Neque enim et lux ibi non est propria quædam, et sui generis, et pro-

¹ D. CHRYS., t. III de latr. — ² DID. STELLA, in *Luc.* — ³ SALM., t. X, tr. 40. — ⁴ MATT., XVIII, 10. — ⁵ S. BERN., t. I, 2. 83, a. 1, 2. — ⁶ DION. CARTH., ib. — ⁷ TIT. BOST., in *Luc.*

« erat secundum carnem, et in cœlo secundum divinitatem. De cruce rursus depositus, et in inferno erat secundum animam, et sue nihilo minus divinitatis virtute, latronem in paradisum inferebat. Forsitan latronem, qui in ipsum crederat, prius transtulit in paradisum quam ipse ad inferos descendit. » Ubi Pater ille non de paradiſo terrestri loquitur, sed de visione beatissima, quæ ut plurimum appellari solet paradiſus. Cajetanus super Lucam scribens, ait¹: « Duo inaudita prius, noviter manifestantur. Alterum est, paradiſi nomen translatum ad significandum æternæ beatitudinis felicitatem. Paradiſus enim Græca est dictio. Alterum est, quod remissio culpæ, et totius poenæ, hic primum habetur: « Peccatrici siquidem mulieri remissa sunt peccata multa, sed dictum est de remissione poenæ. » Latroni autem ex hoc ipso, quod illo die promitterit ei beatitudi, dimissa est non solum culpa: « sed poena omnis. » Tametsi enim innumera ei peccata expianda restarent, dicere tamen convenit, quod propter poenam temporalis satisfactionem (quæ utique magna nimis fuit) Deus illi tale, infuderit gratiae augmentum, quod sufficiens esset ad excitandos in ipso tam ferventes veræ contritionis, et amoris actus, qui totaliter magnam illam peccatorum sarcinam ab eo tollerent; siquidem B. Laurentius Justinianus hoc de eo perhibet testimonium²: « Fortunatus hic peccator, qui sua confessione justificatus, cœlum acquisivit, et sanctorum cœtibus non tactis purgatori flammis, associatus est! Satis illi videbatur, facinoribus acclamantibus, si de eo in cœli regno tantum memoria haberetur. » Et vero ad quem beatitudinis gradum felix hic latro pertigerit, solus id novit ille³, qui spiritum ponderator est, quique ei dixit: *Hodie mecum eris in paradiſo*. Et quidem si Arnoldo Carnotensi fides est adhibenda, ad gradum valde sublimem evectus fuit. Ita enim ille de eo scribit⁴: « Ibi latro locatur, unde Lucifer corruīt: « et cui forsitan tu Petre ultra septies ignoscere velles, ultra septuages septies reus absolutus a bono Jesu, modo cum Angelis conversatur. »

4. — Salmeron hoc loco ingeniosum quoddam movet dubium, nimirus cum bonus latro regni mentionem fecerit: *Memento mei, dum veneris in regnum tuum*, cur incarnata Sapientia ei non dixerit: *Hodie mecum eris in regno meo*, sed *mecum eris in paradiſo*, ejusque sequentem assignat rationem⁵: « Ut indicet, se per mortem homines reducere in paradiſum, unde per peccatum Adæ ejecti erant. » Verumtamen ex Epistola quadam S. Ambrosii aliud quoddam eruitur mysterium, quod licet potius penitentis nostri latronis merita diminuat, non tamen a nobis prætereundum vi-

¹ CAJET., b.—² B. LAUR. JUSTIN., ib.—³ PROV., XVI, 2.—⁴ ARN. CARN., de septem verbis.—⁵ SALM., ib.

detur. Dicit igitur¹: « Latroni illi confidenti dicitur: Amen, Amen dico tibi; hodie mecum eris in paradiſo. Ille dixerat: *Memento mei, dum veneris in Regnum tuum*: Christus non de Regno respondit sed ad causam: *Hodie mecum eris in paradiſo*, id est, reformandum est ante, quod amissum est, postea conferendum id, quod augendum est, ut per Paradiſum ad Regnum perveniat, non per regnum ad Paradiſum. Servatur discipulis, quod plus conferatur pro laboribus ideoque incolatum promisit, regnum distulit. Itaque is, qui sub iecu mortis convertitur, et confitetur Dominum Jesum, mereatur incolatum Paradiſi, qui vero multo ante se exercuit, et Christo militavit, acquisivit populorum animas, pro Christo se obtulit, habeat paratum stipendiis suis Dei Regnum, eujus se remunerazione donatum gauget. » Verumtamen quisquis sacros pervolverit Interpretes, eaque quæ hactenus in praecedentibus discursibus diximus, attente consideraverit, inveniet utique illum, in brevissimo licet tempore, præclarissima sibi comparasse merita²: « Habuit bonus hic latro jus emptionis » inquit Salmeron³: « Regnum siquidem cœlorum, teste Augustino, tantum valet quantum habemus: et quia latro nihil aliud integrum, et liberum habebat, præter cor, et linguam attulit cor credens, et linguam contitentem, siquidem corde creditur ad justitiam: ore autem confessio sit ad salutem. » Drogo Hostiensis merito solum hunc latronem hanc sortitum fuisse dicit prærogativam, ingrediendi vide licet illa die simul cum Christo ad perfectam beatitudinis possessionem (*mecum eris in paradiſo*) quia solus pariter inter omnes alios viventes illum honoraverat, eique tanquam Regi gloriæ religiosum cultum exhibuerat. Unde idem Drogo subdit: « Ille tibi de toto hoc mundo solus, et unus adhæsitus et ideo solus de toto hoc mundo tecum in paradiſum intravit, ubi et tam firmiter non jam custos paradiſi, sed civis et domesticus Dei collocatus est, ut amplius inde cadere jam non possit. » S. Augustinus in hujus latronis laudem, et improperium Apostolorum, ita scribit³: « Tunc fides ejus de ligno floruit, quando discipulorum fides emarcuit illi desperaverunt de moriente, ille speravit in commorierte. Refugerunt illi a rem vitæ, rogavit ille consortem poenæ. Doluerunt illi tanquam hominis mortem, credidit ille regnaturum esse post mortem. Deseruerunt illi sponsorem salutis, honoravit ille socium crucis. Atque hanc ob causam Arnoldus Carnotensis S. Petrum his verbis affatur⁴: « Ne irasceris princeps cœlorum, tibi dico Petre, cui claves Regni cœlorum commissæ sunt, et te amare flentem Christus respexerat, et donaverat negationis rea-

¹ S. AMBR., epist. 19.—² SALM., ib.—³ S. AUG., t. VII, 1. I de anima et ejus orig.—⁴ ARN. CARN.

« tum, quia non ex sententia, sed ex infirmitate desciveras. Te tamen juxta crucem non video, territus lates, nec saltem Matrem Christi, fœminasque sanctas prosequeris, quæ spectaculo lugubri adstabant immobiles, nec ibi Apostolica auctoritate utoris ubi ad invicem fixis juxta crucibus, privata miscent colloquia Salvator et peccator. Absens et ministerii tui claves (quod pace tua dixerim) modo non profers. Supplet vicem tuam summus sacerdos, apertisque seris antiquis latro primitæ delictorum, introducitur (aperiente Christo) in Regnum cœlorum. » S. Bernardinus alia hujus latronis, præter supradicta, ad paradiſum insinuat merita, dum ait¹: « Considera ejus ferventissimam, imo ardentissimam charitatem ad eum quem videt ipsa die pretio sue mortis paradiſum sibi conferre, tot sceleribus irrestito. Unde totum quod habuit ipse Jesu in amoris perfecti sacrificium immolavit. Manibus ejus, et pedibus crucifixus non valuit sibi servire, nisi tantum cum duobus membris, primo, scilicet corde secundo lingua. Primo enim sibi cor in thymiana perfecti odoris ardenti charitate sacravit; secundo vero linguam sibi obtulit, verificando quod Dominus (Matth. xii) ait: Bonus homo de thesauro cordis sui profert bona. »

5. — Cum Jehu, qui antea privatus tantum miles fuerat, ad regnum assumptus esset, vide retque, quod ad stabilimentum hujus regni plurimum sibi profuturum esset, si in partem suam sectatores quoque adisceret Achabi, post cuius mortem septuaginta filii ejus superstites manserant fortuito obvium habuit Jonadab, cui factio contraria magna ex parte adhærebat, eumque interrogavit²: Nunquid est cor tuum rectum, sicut cor meum cum corde tuo? Et ait Jonadab: Est. Si est, inquit, da manum tuam. Qui dedit ei manum suam. At ille levavit eum se in currum dixitque ad eum: Veni mecum, At vero haec omnia in figura contingebant illis. Etenim Redemptor noster, utpote Messias, Rex erat non tantum cœli, sed Israëlis, et populi Iudaici; unde Gabriel Mariæ in Annunciatione, et Incarnatione Verbi dixit: Dabit illi Dominus sedem David Patris ejus. Licet vero Synagoga huic Christi sceptro semper se opposuerit, Præses tamen Iudaæ, non obstante resistentia a Synagoga facta, titulum cruci ejus imposuit, in quo scriptum erat Jesus Nazarenus Rex Iudeorū. Quia vero latronis plurimum intererat, quod in ea esset occasione positus, in qua Christum Regem esse, perspicue verbis testificari posset ideo mox ut bonus latro hoc adimplevit, confessim dixit: *Memento mei, dum veneris in regnum tuum*. Quid igitur mirum, si Christus illum in triumphi sui currum ascendere jusserit, eique dixerit. Veni mecum: *Hodie mecum eris in paradiſo?*

¹ S. BERN., ib. —² IV REG., x, 15.

6. — Ex hactenus dictis perspicue deducitur, quod ad hoc ut paradiſum nobis acquiramus, Rex gloriae contentus sit modice illo, quod habemus unde dicit¹: *Præbe filii mi cor tuum mihi*. Hoc enim ei velut æternæ beatitudinis pretium abunde sufficit, dummodo cor illud contritum sit, et amore ac charitate erga illum ardescat: « Deus coronat bonam voluntatem, » inquit S. Augustinus², « quando non invenit facultatem. » Bonus latro post acquisitam Dei notitiam in brevi illo temporis spatio, se in totum servitum et honorem ejus superimpedit, fecitque quantum potuit; hocque illi sufficit, ut tam excellenti donaretur præmio, quale fuit illud: *Hodie mecum eris in paradiſo*. Unde huic latroni penitenti dici poterat, quod demum Beda in hec verba scripsit³: « Regnum cœleste aliud non querit præmium, quam seipsum. Tantum valet quantum es tu: teda, et habebis illud. Quid turbaris de pretio? Christus semetipsum tradidit, ut acquireret te in Regnum Deo Patri: ita et tu te ipsum da, ut sis regnum ejus, ac non regnet peccatum in mortali tuo corpore, sed spiritus in acquisitionem vite. »

DISCURSUS VII

CHRISTUS BONO LATRONI LONGE PLURA DEDIT, QUAM IPSE POSTULAVIT. IDQUE IN VIRTUTE MULTORUM MERITORUM SUORUM, QUÆ TUNC SIBI ACQUISIVIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Christus bono latroni plura et citius dedit quam postulavit. — 2. Licet Christus Matrem suam afflictissimam juxta crucem videret, stantem prius tamen consolatus fuit latronem. Deus semper plus tribuit, quam petatur. — 3. Adducuntur rationes quare Christus bono latroni beatitudinem æternam adhuc viventi promiserit. B. V. bono latroni a Filio suo impetravit peccatorum remissionem et cœlestes benedictiones. Bonus latro cœlum non rapuit, sed aliqua ex parte promeruit. — 4. Judæi Christum inter latrones crucifigentes traducere conabantur tanquam omnino facinorosum. — 5. Figura Berzellai impleta fuit in bono latrone.

Et dicebat ad Jesum: Domine, memento mei, dum veneris in regnum tuum. Et dixit illi Jesus: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiſo. Luc., xxiii, 49.

1. — Quantopere haec boni latronis supplicatio Redemptori nostro placuerit, facti negotio ex obtento ad eamdem favorabili rescripto deducitur. Ipse etenim a benignissimo Domino, solum ut sui memor esset, petiit, mox ut regni sui possessionem adiisset, sibique verbo æternæ veritatis responderi audivit: Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiſo. Excedit humanam conditionem ista promissio; inquit S. Leo³, « nec tam de ligno crucis quam de

¹ PROV., XXIII, 26. —² BEDA, ser. 18 de Sanct. —³ S. LEO, s. 2 de Pass.

« throno editur potestatis. Ab illa altitudine præ-
« mium fides datur in qua chirographum humanæ
« transgressionis aboletur. » Eusebius Emissenus
propitium hoc, et oratoris desiderio ac merito
superius rescriptum, hisce verbis exprimit¹: « Quid
« me ad præsentem retributionem paratum longe
« dissimulas? Quid in futura sæcula fidem in te
« perfectam fatigas? *Hodie mecum eris in paradiso*,
« tanquam hæreditaria, et paterna sede, que ex-
« pulsis duobus, clausa innumeris populis me in-
« troeunte reserabitur. Ingredere illuc primus, sed
« ingressu feliciori quam primus. Intra paradisum
« nequaquam ultra cum Adam visurus infernum. »

2. — Observandum est, quod Filius Dei, quoad
naturam humanam, Spiritus Sancti opera ex
sanctissima Matre sua genitus, afflictionem intensissimam,
quia pia Mater ob vicinam Filii mortem
opprimebatur, probe sciebat imo videbat ad oculum
intelligebat quoque quod propter innumeris doloris, et cordis angustias, consolatione et corroboratione opus haberet, quodque primum secundæ tabulæ præceptum, quod ipsem considerat, honorem imperaret filii et reverentiam, genitoribus suis debitum, et tamen priusquam se ad ipsam consolandom converteret, jam ante consolari voluit
hunc latronem. Id quod Taulerus ad præsens propositum opportune his verbis meditatur²: « Neque
« retulit precem ejus Dominus, dicendo: En
« gravissimis his pendo in poenis, coramque Ma-
« trem meam maxime afflictam tantis hic in an-
« gustiis stare video, cui adhuc ne verbum quidem
« locutus sum, ita ut modo exaudire te mihi non
« sit integrum, quin potius mox præcantem exau-
« divit, » Ardens in corde Mariæ videbat et legebat
desiderium, quo ab ipso unico saltem ad minus
verba confortari gestiebat; et tamen, cum primo
loco Patri pro indulgenda crucifixoribus venia
supplicasset, secundo loco boni latronis supplica-
tionem per favorabilem rescriptum expedire voluit;
ac demum tertio loco ad Mariam se convertit, prout
suo loco dicemus. Observandum quoque est, quam
præclarum fuerit præmium, quo heroicos hujus
latronis actus remuneravit; siquidem illum certo
quodam modo sanctissimæ Matri suæ anteposuisse
videtur, quia hanc S. Joanni consignavit, dicens:
Mulier ecce Filius tuus; bonum vero latronem Filius
Mariæ in suam potestatem assumpsit, individuumque suum comitem effecit: *Hodie mecum eris in paradiso*. Porro visio beatifica, intima quedam est
fruitio, ac indivisibilis unio Dei cum anima. Beda
super *Lucam* ita scribit³: « Pulcherrimum affec-
« tandæ conversionis exemplum, quod tam cito
« latroni venia relaxatur et uberior est gratia, quam
« precatio: semper enim plus Dominus tribuit,
« quam rogatur. Ille enim rogabat, ut memor sui

¹ EUSEB. EMISS., hom. in *latr.* — ² TAULER., c. 43 de *Pass.* — ³ BEDA, in *Luc.*

« esset Dominus, cum venisset in Regnum suum :
« Dominus autem ait: *Hodie mecum eris in para-
« diso*. » Ad eamdem quoque liberalitatem considerandam, Salmeron nos his verbis invitat⁴: « Per-
« pende Christi liberalitatem, qui merita supplicum
« excedit et vota et qui dat superabundantius,
« quam petimus, aut intelligimus, ut ait Aposto-
« lus. » Euthymius inquit⁵: « Quomodo petente
« latrone sui memoriam in Regno salutis assequi,
« ipse aliud quiddam, quod supra id erat, promisit,
« conversationem videlicet in paradiso? Quia latro
« ignorans, quid esset ejus Regnum, non ad deter-
« minatum aliquid et cognitum, fecerat petitionem
« sed solum per hujusmodi petitionem precabatur,
« ut bonum aliquod consequeretur. Christus vero
« sciens ejus intentionem, promisit, quod illi om-
« nium optatissimum videbatur. » Glossa ex V.
Beda hanc adducit doctrinam⁶: « Uberior gratia,
« quam precatio; semper enim Dominus plus tri-
« buit, quam rogatur. » Sic enim Abraham instanter a Deo filium postulans, dono accepit filium
adeo sanctum, qualis Isaac erat, ex cuius stirpe
redempturus genus humanum, sacratissimam hu-
manitatem suam assumere voluit. Jacob hanc a Deo
sibi gratiam concedi petiit, ut Benjamin sanum ac
salvum, sine ulla molestia redeuntem revide-
posset; et non solum hoc obtinuit, verum etiam, ut
Josephum, quem tot annis mortuum deploraverat,
in regium Ægypti thronum sublimatum videre,
ejusque præsentia frui posset. Tobias senior pro
felici Tobiae junioris filii sui reditu Deum rogavit,
obtinuitque non solum, ut is salvus rediret, verum
insuper, ut sub ducatu Archangeli Raphaelis, ab
Altissimi throno in ejus custodiam destinati, multis
reverteretur divitiis onustus. Judith pro liberatione
Bethuliæ, ac dilecta patriæ suæ salute Deo suppli-
cavit, Deusque illi tantum inspiravit et infudit
animi robur et generositatem, ut non obstante im-
belli sexu suo, caput Holoferni detruncaret, ejusque
invictum exercitum, qui multa subjugaverat regna,
disperderet. Salomon pro felici regni sui gubernatione
sapientiam a Deo petiit et Deus majorem illi
dedit, quam unquam hactenus dedisset, vel deinceps
daturus esset aliis, idque cum inexhaustorum
thesaurorum incremento. Rex Ezechias infirmatus,
breve a Deo postulavit temporis spatium, in quo ad
felicem mortem se præparare posset; et Deus illi
quindicim vitæ annos indulxit. Ita quoque hic latro
solum petierat: *Memento mei*, et Christus illi dixit:
Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso; id
quod profecto tam excellens donum fuit, quo munificientia et omnipotentia Dei majus dare non poterat;
siquidem per illud præter regnum suum
seipsum illi donabat. Herodes a filia Herodiadis
lascivis saltibus adeo captus fuit, ut ei exorbitan-

⁴ SALM., t. X, tr. 40. — ⁵ EUTHYM., c. 81 in *Luc.* —
⁶ GLOSSA, ib.

tem hanc promissionem fecerit: *Etiamsi dimidium
regni mei petieris, dabo tibi*. Salvator noster in saltu,
quem bonus latro, ligatis licet pedibus, e monte
Calvario ad celum empyreum fecit (*Memento mei
dum veneris in regnum tuum*) adeo sibi complacuit,
ut in hujus saltus præmium Regnum suum coeleste
et immortale illi donarit: *Hodie mecum eris in pa-
radiso*. Merito igitur Apostolus de liberalitate Dei
ait¹: « Qui potens est omnia facere superabundanter
quam petimus. »

3. — Quærat fortasse aliquis, quodnam in eo
lateat mysterium, quod Salvator noster bono huic
latroni æternam beatitudinem impertiri volens,
eamdem ei in hac vita promiserit; cum tamen ipse
met in Exodo dicebat²: « Non videbit me homo et
vivet; imo in hac vita nemo scit, utrum amore, vel
odio dignus sit³. » Poterat insuper huic latroni æter-
nam salutem suam in secreto revelare, eumque de
hac adipiscenda securum reddere, absque eo quod
hanc declarationem manifeste et patenter in cons-
pectu omnium faceret; cur igitur id ei non in se-
creto, sed manifeste dicere voluit? Responderi potest,
id Redemptorem nostrum fecisse, ut omnibus
manifestum faceret, se verum promissum Redemp-
torem, Dei Filium, cœlorum Regem et beati illius
regni Dominum esse. Dici quoque potest, ipsum
mundo palam facere voluisse; quantum sibi pla-
ceant, quantumque a se munerentur illi, qui non
obstantibus contradictionibus in ejus sequela occur-
rentibus, suos se declarant esse sequaces. Septua-
ginta discipuli sui, una cum apostolis, turpi se fuga
subduxerant et in latibulis hærebant; Nicodemus
quoque sese manifestare non audebat; et tamen
bonus hic latro, imperterrita fronte, Christum cru-
cifixum paradisi celestis Dominum esse confessus
est; unde Salmeron de illo ait⁴: « Ita summe pla-
« cuit Christo Regi et Salvatori invocatio latronis,
« ex fide petentis spirituale regnum et paradisum,
« tametsi non sit dubium, verba Domini magnis
« cachinnis excepta fuisse a derisoribus Judæis et
« militibus. » S. Ambrosius hoc meritum, quod
magni faciendum est, in hæc verba ponderat⁵:
« Recte plane et Dominus huic donat paradisum,
« qui quem Judas Ischarioth in hortulo paradisi
« distraxerat, hic in crucis patibulo confitetur. Mira
« res! confitetur latro, quem Discipulus abnegavit.
« Mira, inquam, res! latro honorificat patientem,
« quem Judas prodidit osculantem. Ab hoc pacis
« blandimenta venduntur, ab illo crucis vulnera
« prædicantur. » Magno utique dolore beata Virgo
in corde suo afflita et transfixa fuit, dum videret
innumerous, variis a Filio suo beneficiis cumulatos,
non solum non se erga illum demonstrasse gratos,
verum omnes uno ore contra illum acclamasce:
Tolle. crucifige, illumque etiam sub cruce, ludibriis,
« rapuit paradisi. » Drogo Hostiensis suum ad hunc

¹ EPHES., III, 20. — ² EXOD., XXXV, 20. — ³ ECCLE.,
IX, 1. — ⁴ SALM., ib. — ⁵ S. AMB., S. 42.

⁶ ID., f. 43. — ⁷ CHRYS., OR. DE *infernor. descens. et
latr.*